GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE IN FIECARE ȚI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătatea:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 231 — *Mercurĭ, 21 Octomvre (2 Noemvre).* — **1887.**

Brașovŭ, 20 Octomvre 1887.

In orĭ-ce statŭ din lume cu pretenții de statŭ organisatŭ și civilisatŭ își va fi avêndŭ, nu'i vorbă, administrația defectele și pĕcatele ei, dér pretutindenea în astfelŭ de state vedĭ că guvernele și organele administrative lucréză în ruptulŭ capului d'a repara greșelele, a împuțina neajunsurile și cu timpulŭ a le delătura, espiândŭ odată pĕcatele prin întroducerea unorŭ stărĭ mai sănătóse în administrațiune.

Nu totŭ așa vedemŭ că se întêmplă în statulŭ lui Tisza Kalman, care asemenea are pretenții de statŭ organisatŭ și civilisatŭ, ba încă și mai multŭ: pretenții d'a organisa și civilisa pe alții.

Fără a mai aduce dreptŭ argumentŭ pentru susținerea acestei afirmărĭ faptulŭ că unŭ statŭ, care împedecă desvoltarea culturală a popórelorŭ lui nu póte fi civilisatŭ, necum a mai pretinde sĕ civiliseze pe alții, e destulŭ sĕ ne mărginimŭ a vorbi numai de starea deplorabilă în care se găsesce administrațiunea unguréscă, ca sĕ ne convingemŭ că stămŭ încă și acum, după o miiă de ani — cum dicŭ Ungurii — încă totŭ cu unŭ piciorŭ în Asia.

Și nicĭ nu póte fi altfelŭ când guvernulŭ ungurescŭ numai două grijĭ are pe capulŭ lui: a stórce pungile contribuabililorŭ pentru ca sĕ pótă juca rolulŭ de guvernŭ europénŭ, și a persecuta de altă parte limba și naționalitatea contribuabililorŭ neungurĭ spre a'i face sĕ simță originea asiatică a celorŭ dela spăpânire.

Și apoi cum e Turculŭ și pistolulŭ. Cum e guvernulŭ așa și organele lui administrative. Grija cea mare a acestora nu e a îmbunătăți starea poporațiunei, ci a face vêlvă pentru ideile lorŭ utopice de maghiarisare și a-și asigura interesele lorŭ particulare.

O scrisóre cu adresa românéscă îi turbură, o vorbă românéscă îi înfuriază, unŭ brêu românescŭ îi turbéză, ér de sporirea bandelorŭ de tâlharĭ și de nesfêrșitele defraudărĭ de banĭ publicĭ, de banĭ streinĭ, banĭ ai orfanilorŭ și sĕracilorŭ, nicĭ capulŭ nu'i dóre, decâtŭ atuncĭ când nu mai au încătrău, când stările devinŭ prea scandalóse.

Dreptulŭ statarŭ proclamatŭ în comitatele din Ungaria de nordŭ, condamnările în massă din Raab suntŭ resultatele triste ale miseriilorŭ administrațiunei unguresci.

Insușĭ oficiosulŭ „Pester Lloyd" dela 26 Octomvre e nevoitŭ sĕ recunóscă în fața acestorŭ stărĭ de lucrurĭ, că nu poțĭ avé încredere într'o astfelŭ de administrațiune, care nu e demnă nicĭ de unŭ statŭ civilisatŭ, nicĭ de ómenĭ, și fiorĭ îlŭ cuprindŭ când se gândesce la cele ce s'arŭ petrece în țéră în casulŭ unui rĕsboiu, décă în timpŭ de pace siguranța internă e atâtŭ de periclitată.

„Orĭ încătrău te uițĭ — țice fóia d-lui Tisza — acéstă administrațiune se manifestă numai prin nenorocirĭ; incendiurĭ și inundărĭ pustiitóre, nenorocirĭ elementare și altele de totŭ felulŭ, ca de esemplu defraudările, arată urmele administrărei, care a făcutŭ érășĭ din țéra nóstră unŭ „ținutŭ interesantŭ", deșteptândŭ interesulŭ fórte dubiu și fatalŭ alŭ popórelorŭ civilisate. Câtŭ timpŭ mai voimŭ încă sĕ suferimŭ, ca tóte opintirile și jertfele Ungariei pentru intemeiarea unei comunitățĭ europene sĕ se prăpădéscă în *mocirla unei administrațiunĭ asiatice?*"

Décă dér pe înșișĭ ómenii guvernului i-a cuprinsŭ desperarea de acéstă pĕcătósă administrațiune, ce sentimente se mai potŭ deștepta în noi Nemaghiarii când ea, nu numai că nu e în stare a ne asigura viéța și averea, dér încă totŭ ea vine și mai dă pe deasupra cele mai grele loviturĭ intereselorŭ nóstre culturale și naționale?

Sinodulŭ protopopescŭ gr. cat. alŭ tractului Cojocna.

Din marginea Câmpiei, 26 Octomvre 1887.

Marțĭ, în 25 Octomvre s. n., s'a ținutŭ sinodulŭ protopopescŭ alŭ tractului Cojocna, în sala scolei confesionale din comuna Jaculŭ inferiorŭ. Deși în urma ploilorŭ celorŭ multe drumulŭ era forte rĕu, mai toți preoții, chiar și din cele mai depărtate marginĭ ale tractului, s'au grăbitŭ a lua parte la acestŭ sinodŭ. E unŭ semnŭ evidentŭ acesta despre buna disciplinare a preoțilorŭ din acestŭ tractŭ și despre cuvenita importanță ce sciu ei s'o dea acestorŭ sinóde, atâtŭ de valoróse din punctulŭ de vedere alŭ solidarității bisericescĭ și naționale.

Deschiderea sinodului s'a sĕvîrșitŭ la órele 9 a. m. prin o cuvêntare insuflețitóre și bine potrivită, rostită din partea binemeritatului protopopŭ tractualŭ și vrednicului președinte alŭ sinodului, m. o. d-nŭ *Ioanŭ Hossu.* Din numĕrosele puncte ale programului, anunțatŭ de timpuriu preoțilorŭ din tractŭ, voiu aminti numai următórele:

1. Avêndu-se în vedere demoralisarea poporului, provenită mai virtosŭ din rĕcirea sentimentului de pietate, causată în mare parte prin relele esemple ale străinilorŭ veneticĭ, se atrage atențiunea preoțilorŭ asupra vițiurilorŭ fundamentale, ce bântue moralitatea poporului. Aceste vițiurĭ suntŭ concubinatulŭ și patima beției, ca efectulŭ tragicŭ alŭ indolenței față cu biserica și scóla. După o discusiune îndelungată și forte seriósă asupra mijlócelorŭ de vindecare contra acestorŭ rele, sinodulŭ decide: a) Sĕ se formeze în tóte comunele *reuniunĭ de onóre,* în carĭ sĕ potă intra numai bărbați cu purtare morală esemplară, și carĭ din tóte puterile sĕ lucreze pentru esterminarea imoralităților din poporŭ, avêndŭ mai virtosŭ sĕ lucreze contra patimei beției. După împrejurărĭ, aceste reuniunĭ vorŭ sci afla mijlócele cele mai eficace pentru ajungerea scopului lor. b) Preoții se indatorescŭ sĕ escite atragerea poporului față de biserică prin predicĭ instructive și plăcute poporului, mai virtosŭ sĕ aibă în vedere în predicele lorŭ combaterea acestorŭ patime, arătândŭ în colorĭ vii uriciunea pĕcatului și urmările lui păgubitóre. c) Cu privire la concubinatŭ se decide în specialŭ, ca sĕ se recerce oficiele pretorialĭ, atrăgêndu-se atențiunea acestora asupra obligămentului ce-lŭ au, de a da preoțilorŭ ajutorulŭ lorŭ fisicŭ contra celorŭ renitențĭ; de sine se înțelege, că la acestŭ mijlocŭ va recurge preotulŭ numai în ultimulŭ casŭ, când adecă tótă influința cuvêntului e zădărnicită. In fine, e) Se indatoresce fiă-care preotŭ sĕ cetéscă poporului în biserică canónele din 1869 și 1882, sĕ le interpreteze și după acelea sĕ se acomodeze.

2) Se pune în discusiune acea ordinațiune ilegală ministerială, prin care se interdice adresarea în limba română, care este limba oficiósă a bisericei nóstre, a tuturorŭ scrisorilorŭ orĭ pachetelorŭ trimise prin postă din oficiu, și prin urmare scutite de porto. Deși se taie în drepturile bisericei nóstre, a căreia autonomiă este garantată prin paragrafĭ de lege sancționațĭ de Maiestatea Sa, s'a esperiatŭ că acéstă ordinațiune a începutŭ deja a se practica fără nicĭ o reservă. Scrisorĭ, adresate din oficiu pe poștă, s'au reîntorsŭ dela loculŭ destinațiunei lorŭ érășĭ la trimițĕtorŭ, pentru ca acesta sĕ plătéscă taxa, din causă că erau adresate în limba românéscă. In fața acestorŭ împrejurărĭ, *preoțimea,* conscie de vătĕmarea drepturilorŭ ei, declară că nu vre sĕ se supună acestorŭ pretensiunĭ ilegale și umilitore, *se alătură unanimŭ la propunerea „Gazetei Transilvaniei", ca decâtŭ sĕ trimită scrisorile maghiarisate, mai bine sĕ se plătéscă porto;* ba, cuprinsă de adêncă indignare, se vede necesitată a trece și mai departe și decide pe câtŭ numai e cu putință *sĕ se sustragă oficiele preoțescĭ dela serviciile postei unguresci,* alŭ căreia locŭ îlŭ vorŭ suplini pe viitorŭ curierĭ instituițĭ din sinulŭ fiăcărei comune în persónele fețilorŭ (paraclisierilorŭ), carĭ vorŭ duce scrisorile dela unŭ satŭ la altulŭ, și numai în casurĭ de totŭ urgente se va recurge la ajutorulŭ poștei, dér pentru asemenea casurĭ adresele se vorŭ face în limba românéscă, avêndŭ a se plăti taxele espediției din lada bisericei.

Nu aflu de lipsă sĕ mai amintescŭ și alte desbaterĭ de mare insemnătate, der mai multŭ numai de interesŭ localŭ; ajunge câtŭ am spusŭ, pentru ca sĕ se recunóscă importanța unui sinodŭ protopopescŭ, condusŭ de unŭ sufletŭ nobilŭ și inimă românéscă, ca a bravului nostru conducĕtorŭ Ioanŭ Hossu. Lauda o arată faptele; mie nu-mĭ rĕmâne decâtŭ sĕ dau espresiune recunoscinței publice ce o simte nu numai preoțimea, dér chiar fiă-care credinciosŭ din tractŭ, față de neobositulŭ lorŭ conducĕtorŭ, cu a căruia pășire în fruntea tractului a sositŭ pe pămêntulŭ nostru pacea și întrĕ ómenĭ bunăînțelegerea. Fructele armoniei, datorite tacticei ințelepte a acestui bărbatŭ, o arată ordinea esemplară ce domnesce în acestŭ tractŭ, activitatea desvoltată de supușĭ pe tóte terenele: punerea în ordine a bisericelorŭ, edificarea de scolĭ nouĕ etc. Recunoscință datorimŭ pentru tóte aceste zelosului nostru protopopŭ, pe care ceremŭ dela Dumnedeu sĕ ni-lŭ țină la mulțĭ anĭ!

Nu potŭ încheia fără a nu aminti ospitalitatea deosebită, cu care d-lŭ preotŭ Basiliu Popescu a întrunitŭ la masa sa bogată pe participatorii la Sinodŭ. La masa d-lui Popescu vioiciunea a însuflețitŭ tóte spiritele, s'au ridicatŭ frumóse toaste în onórea Escelenței Sale Metropolitului Dr. Vancea etc.

Cu dragoste împrumutată și cu adêncă mulțămire sufletescă ne-amŭ despărțitŭ dela acestŭ sinodŭ.

Unulŭ din cei de față.

Comitatulŭ Alba inferioră, Octomvre 1887.

Nu se ține congregațiune, séu cum se dice pe la noi „marcalișŭ", fără ca sĕ-i urmeze o îngreunare câtŭ mai asupritóre a poporului pentru scopurile utopice ale maghiarisatorilorŭ. Se înfrumsețéză câte unŭ orașŭ maghiarŭ cu diferite palaturĭ clădite pe banii contribuabililorŭ din întregulŭ comitatŭ. Astfelŭ prin desele aruncurĭ obicĭnuite, adĭ posițiunea economului, și așa destulŭ de tristă, devine și mai nesuferibilă.

Și în éstŭ anŭ se ținu în orașulŭ Aiudŭ congregațiunea comitatensă în Octomvre, care ne mai ferici cu unŭ nou aruncŭ pe lângă cele multe de până acum. Este dreptŭ cumcă forte puținĭ se presentéză la astfelŭ de marcale. Chiar Ungurii s'au săturatŭ de a perde timpulŭ și a-șĭ cheltui banii pentru astfelŭ de lucrărĭ, și congregațiunea de tómnă a anului acestuia este o dovédă eclatantă cumcă toțĭ cei cu dorŭ pentru îndreptarea lucrurilorŭ adĭ suntŭ disgustațĭ de falsulŭ constituționalismŭ practisatŭ în țéra acésta, unde o mână de ómenĭ facŭ anticipative imposibile orĭce hotărîrĭ mai liberale, căcĭ lupta devine numai unŭ isvorŭ pentru persecuțiunĭ.

Românii din Alba-inferióră acum de mulțĭ anĭ chiar în detrimentulŭ maiorității absolute a poporațiunei române din acestŭ comitatŭ nu se țărescŭ în sala congregațiunilorŭ comitatense, și astfelŭ domni noștrii trăescŭ lume albă și noi plătimŭ de ne spetimŭ.

Nu sciu unde socotescŭ bărbații nostri conducĕtorĭ, — décă mai vorŭ sĕ conducă — că vorŭ ajunge cu nepriceputulŭ lorŭ indiferentismŭ. Séu suntŭ așa de tare confundațĭ în afacerile private, încâtŭ nu mai vĕdŭ nimicŭ împrejurulŭ lorŭ? Arŭ puté măcarŭ sĕ cetéscă în edictele de licitațiune, cum pentru micĭ restanțe de dare se espropiéză cu sutele economii românĭ dela sate, și cum acésta se practiséză de mulțĭ anĭ.

Esistența și buna prosperare a poporațiunei rurale ar trebui sĕ fiă problema de căpetenia a unui statŭ, însĕ la noi contrariulŭ se intêmplă, căcĭ s'a pusŭ la ordine esploatarea și sĕrăcirea poporului, tocmai așa precum se pregătise odată a se face întrega Ungariă papistășéscă.

Ar fi de doritŭ ca bărbații cu carte românĭ sĕ se împreune la sfătuirĭ și sĕ procédă în solidaritate la întêmpinarea relelorŭ, ce ne împresóră, și sunt convinsŭ cumcă în urma unorŭ bune chibzuirĭ și procederĭ solidare, noi amŭ puté mulcomi încâtva asprimea atentatelorŭ asupra viitorului nostru.

Cincinatu.

SCIRILE ḐILEI.

Ministrulŭ ungurescŭ de interne în intelegere cu ministrulŭ de comunicațiă a adresatŭ jurisdicțiunilorŭ unŭ emisŭ-cercularŭ, prin care se facŭ responsabilĭ părinții și tutorii acelorŭ copii până la vêrsta de 12 anĭ, carĭ fără intențiune, mai alesŭ pe la țéră, aruncă petri pe șinele căii ferate, orĭ se jócă pe șine, espunêndu se ei inșișĭ și trenulŭ periculului. Pedépsa e de 12 óre — 10 ḑile și 2—100 fl. Comunelorŭ de lângă căile ferate sĕ li se facă cunoscutŭ acésta prin placate orĭ prin baterea tobei.

—x—

Ministrulŭ honvedilorŭ a publicatŭ o instrucțiune pentru a feri nenorocirile la transporturĭ de munițiune pe șosele și la trecerea prin localitățĭ. Persónele civile, care nu observă purtarea ce lĭ-o pretindŭ soldații ce le însoțescŭ, în sensulŭ acestei prescripții, se pedepsescŭ cu amendă dela 5—100 fl., eventualŭ cu arestŭ corĕspunḑĕtorŭ. Orĭ-ce transportŭ de munițiune de rĕsboiu se cunósce după unŭ steguletŭ negru ce se așéḑă la ambele capete ale părții dinainte a carului.

—x—

Se scie că *biserica calvină din Ardealŭ* se află în fruntea reuniunei de *maghiarisare* și e cea mai zelósă propagatóre a maghiarisării. De aceea, precum s'a comunicatŭ în ședința conventului generalŭ reformatŭ ardeleanŭ dela 28 Octomvre n., unŭ credinciosŭ calvinŭ a dăruitŭ bisericei o fundațiune de 41,000 fl., care după ce se va întregi la o anumită sumă sĕ se întrebuințeze spre *scopurĭ de naționalitate* și de binefacere precum și pentru susținerea rassei sĕcuescĭ. — Étă o biserică pusă în serviciulŭ politicei unguresci de maghiarisare și în serviciulŭ contrarilorŭ preceptelorŭ adevĕrate creștinescĭ!

—x—

Totŭ în aceeașĭ ședință a conventului s'au primitŭ propunerile episcopului *Dominik Szasz* privitóre la *legătura mai strînsă a comunelorŭ missiunei din România cu biserica din țĕrile ungare.*

—x—

Printr'unŭ esmisŭ alŭ ministerului ungurescŭ de interne *s'au maghiarisatŭ* numele a 89 de comune slave din cerculŭ Muraszombat în comitatulŭ Eisenburg.— Vai de charta monarchiei cu incurcătura ungurescă! De altmintrelea e culmea ridiculului a întâlni comune fără piciorŭ de ungurŭ în ele cu numele pocite pe ungurescе.

—x—

In privința *recrutării în anulŭ 1888* se crede că se va conchiăma și *classa a patra de etate* în cercurile de întregire din Ardealŭ, Bănatŭ și Țera ungurescă Nr. 2, 5, 6, 12, 23, 26 31, 33. 34, 37, 38, 39, 43. 44, 46 48, 51, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67. 68, 71, 76, 82, 83, 85, 101 și în cercurile croate slavone Nr. 16, 53, 70, 78, 79, 96, deorece acelea n'au datŭ în anulŭ trecutŭ numĕrulŭ corĕspunḑĕtorŭ de recruțĭ.

—x—

Esportulŭ de mere din Ardealŭ spre Würtemberga durézä încă. Până acum s'au esportatŭ din Sibiiu și din împrejurime 18 vagóne, adecă 1800 măjĭ metrice.

—x—

Făcêndu-se la 23 Octomvre n. o *vênĕtóre de urșĭ* lângă *Zabola în Secuime,* unŭ ursŭ lovitŭ ușorŭ de glonț se repeḑi asupra a trei Ungurĭ, carĭ făceau parte din societatea de vênatŭ. Pe unulŭ ilŭ răni greu la brațŭ, în fața și deasupra pântecelui, pe alŭ doilea ilŭ luà în brațe și l'ar fi omoritŭ, décă unŭ alŭ treilea vênătorŭ nu-i trimetea unŭ glonțŭ în spate. Atuncĭ ursulŭ se repeḑi asupra celui care a împușcatŭ, ii sfâșià fața și gâtulŭ. Strigătele după ajutorŭ atraseră pe unŭ alŭ patrulea vênătorŭ și cu unŭ glonțŭ trimisŭ în capulŭ ursului, care ținea în brațe victima rupêndu'o cu dinții, trânti la pămêntŭ fera. Răniții suntŭ luațĭ în îngrijire Ursulŭ cântări 168 chilogr.

—x—

La 5 Noemvre, 10 ore a. m., se vorŭ vinde în *Mercurea* 47 de *porcĭ* confiscațĭ ca *contrabandă.*

—x—

In *Valcău,* comitatulŭ Cojocnei, doi copii ai familiei Fried rugară în absența părințilorŭ pe servitorulŭ sĕ aprindă lampa. Acesta aruncà așa de stângaciu chibritulŭ din mână, încâtŭ cădu în vasulŭ cu petroleu. La momentŭ odaia fu cuprinsă de flacărĭ și până sĕ alerge vecinii în ajutorŭ, copii au arsŭ amêndoi, ér servitorulŭ a scăpatŭ deocamdată cu rănĭ periculóse.

—x—

In *Roitŭ,* comitatulŭ Bihorului, soția funcționarului economicŭ Andreas Schovics fu împușcată pe ferésträ, pe când cina cu bărbatulŭ-sĕu. Glonțulŭ ilŭ țintise pe acesta der din nenorocire o nimerì și omorì pe ea. Bănuițĭ de omorŭ suntŭ judele din Burakony și păzitorulŭ de câmpŭ, carĭ s'au și arestatŭ. Motivulŭ omorului se ḑice că este o ură vechiă.

In editura tipografiei diecesane gr. or. române din Aradŭ a eșitŭ de sub tiparŭ **„Calendariu pe anulŭ 1888."** Anulŭ IX; prețulŭ 30 cr. Afară de datele strictŭ calendaristice conține: Cronologia pe an. 1888, păscălia, sĕrbătorile și alte ḑile schimbătóre, cele patru anutimpurĭ, regentele anului, întunecimĭ, posturile de peste anŭ, fasele lunilorŭ și profeții climatice pentru an. 1888, caracteristicele acestui anŭ, geneologia casei domnitóre austriace și a caselorŭ domnitóre din celelalte staturĭ europene, Șematismulŭ Metropoliei gr. or. și alŭ diecesei Aradului, consemnarea têrgurilorŭ din Ungaria și Ardealŭ, diferitele taxe de timbru, taxele de postă. In partea din urmă se află o nuvelă istorică: „Siendrea", de T. C, în mărime de 23 pag. Urméză apoi poesiile: Legenda lăcrĕmiorei, de V. Alexandri; Visŭ de poetŭ, de V. Alexandri; Omulŭ frumosŭ, de Andreiu Mureșianu; Glossa, de E. Eminescu. — Sórele și Luna (legendă), de V Alexandri; Frunḑă verde de alună; Stăncuța; Nani-Nani — de V. Alexandri. — Șiórecele și pisica (fabulă,) de Gr. M. Alexandrescu. Urmeză partea economică, datine poporale, glume și nu prea, inserate etc.

Brașovŭ, 19 (31) Octomvre a. c

Cunósceți ḑicala românéscă: „S'a mâniatŭ văcarulŭ pe satŭ și satulŭ nu scie nimicŭ!" Ea făr' de voiă ne venì în minte, când luarămŭ péna în mână spre a rĕspunde la atacurile și calumniările cele mai nouĕ ale „Tribunei".

Dintr'o cestiune de caracterŭ cu totulŭ particularŭ și în fondŭ neînsemnată, în care rolulŭ celŭ mai prostŭ l'a jucatŭ fără îndoélă „Tribuna", acéstă fóiă se svêrcolesce a face cu totŭ-adinsulŭ o cestiune mare de partidă. N'a fostŭ mulțamitŭ directorul școlei de fete cu regulamentul votatŭ de comitetul Associațiunei, care este proprietara acelei școlĭ — mare cestiune națională, „partidulŭ naționalŭ" este în periculŭ! O guvernantă șĭ-a permisŭ a strîmba nasulŭ înaintea directórei — evenimentŭ neauḑitŭ, școla trece printr'o grea crisă și numai Dumneḑeu o mai póte scăpa de peire!

La aceea, că printr'o asemenea atitudine se alarma publiculŭ într'unŭ modŭ condamnabilŭ și se puteau compromite chiar și interesele de esistență ale școlei, „Tribuna" nu s'a gânditŭ. Pentru ea a fostŭ de ajunsŭ, că persónele din jocŭ se numĕrau între protegiații ei, ca sĕ le declare de infalibile și sĕ rischeze orĭ-și-ce spre a satisface unorŭ ambițiunĭ esagerate.

Têrêndŭ afacerea scólei de fete din Sibiiu înaintea publicului, „Tribuna" ne-a constrînsŭ și pe noi a ne ocupa de ea în modŭ imparțialŭ, datorĭ fiindŭ ca publiciștĭ conscienţioșĭ se reducemŭ faptele petrecute la adevĕrata lorŭ însemnătate, sărindŭ astfelŭ în ajutorulŭ unei instituțiunĭ, care nu s'a înființatŭ ca unŭ felŭ de obiectŭ de sportŭ pentru cei dela „Tribuna", ci în interesulŭ nostru de cultură generală și cu mijlócele, la carĭ noi cu toții amŭ contribuitŭ.

Amŭ și lucratŭ cum datoria publicistică ne a dictatŭ și amŭ anunțatŭ publicului nostru cetitorŭ că-i vomŭ împărtăși cu tótă obiectivitatea din parte-ne părerile pro și contra, ca sĕ-șĭ pótă forma astfelŭ o judecată asupra adevĕratei stărĭ a lucrurilorŭ.

Acésta însĕ n'a plăcutŭ „Tribunei" și d-lŭ Ioanŭ Slavicĭ într'unŭ articulŭ tendențiosŭ, subscrisŭ de elŭ și publicatŭ în numĕrulŭ dela 6 (18) Octomvre alŭ „Tribunei", are aerulŭ de-a ne denega datoria și dreptulŭ ce-lŭ aveamŭ de a aduce lumină asupra scandalului, ce l'a provocatŭ totŭ d-sa, susțiindŭ în publicŭ despre scóla de fete nisce lucrurĭ, carĭ de locŭ nu corespundeau adevĕrului.

Décă amŭ datŭ locŭ în colónele foii nóstre și unei corespondențe din Sibiiu, care avea de scopŭ a combate acusările ridicate de „Tribuna," că causa pretinsei „crise" a scolii ar fi „înfumurarea aristocratică a fetițelorŭ" — pentru care înfumurare, în trécĕtŭ fiă ḑisŭ numai conducĕtorii scólei puteau fi responsabilĭ, deórece unŭ anŭ de ḑile ei au avutŭ *plein pouvoir* dela comitetulŭ Associațiunei — décă, ḑicemŭ, amŭ datŭ locŭ acelei corespondențe, atuncĭ acésta ér numai „Tribunei" este a i se mulțămì, care a têrîtŭ în publicitate acéstă afacere.

Ivindu se incidentulŭ cu esplicările ce le-a cerutŭ d-lŭ Eugen Brote scriitorului corespondenței memorate, despre care incidentŭ amŭ raportatŭ în numĕrulŭ dela 16 (28) Octomvrie alŭ „Gazetei", ne vedemŭ deodată atacațĭ din nou într'unŭ modŭ nerușinatŭ de către „Tribuna", dreptŭ mulțămire pentru corecta nóstră procedere.

In aceeașĭ ḑi, în care a apărutŭ declarațiunea d lui Cimponeriu în fóia nóstră „Tribuna" susține într'unŭ articulŭ intitulatŭ „o afacere de onóre", că Redactorulŭ foiei nóstre „chiar și după insistența ómenilorŭ de încredere ai d-lui Brote *a refusatŭ publicarea ei*". Dér totŭ în același articulŭ „Tribuna" publică o depeșă a d-lorŭ G. B. Popp și Dr. G. Baiulescu din Brașovŭ în care se spune apriatŭ, că Reractorulŭ foii nóstre *„a refusatŭ numai publicarea comitivei, dér este aplecatŭ a publica declarația."*

Mărturisimŭ, că nì-a pusŭ în uimire tendențiósa și rĕutăciósa afirmare a „Tribunei" și unŭ momentŭ eramŭ aplecațĭ a crede, că s'a făcutŭ numai o eróre de tiparŭ, care se va rectifica în numĕrulŭ următorŭ. Dér ce sĕ veḑi, în numĕrulŭ sĕu următorŭ, dela 17 (29) Octomvre, „Tri-

---

FOILETONU.

TIMOTEIU ÇIPARIU*)

II.

Mare pagubă, mare pedepsă este pentru ómenii de sciință când ei se află în împrejurărĭ de acele, ce 'i silescŭ sĕ țină semă în lucrările lorŭ de cestiunile politicei contimporane și chiarŭ d'a se înfige într'ensele cu mai multă seu mai puțină înverșunare.

Eu credŭ că mai nu se află omŭ pe lume, care sĕ fiă în stare de a mâna cu pasŭ potrivitŭ și de a ține sub acelașŭ frêu alŭ minței sale doi telegarĭ așa de neasemuițĭ la fire și la pornirĭ. Unulŭ, când calcă domolŭ și sigurŭ ajunge la țelŭ încetŭ der fără greșŭ; ér' celŭ cu aplecărĭ svâpăiate, cum suntŭ mai totdeuna aventurile politice, 'lŭ întărâtă și'lŭ zădărește, și nu este cu putință ca acesta sĕ nu facă a se poticni óre-cum în cale'i, telegarulŭ ce-lŭ înțeleptŭ și cumpănitŭ.

Și totușĭ lumea e astfelŭ făcută încâtŭ ómenii, croițĭ din fire ca sĕ stee cu totulŭ înlăturațĭ de înferbințelile și de frĕmântările politice și sĕ lucreze cu folosŭ numai pentru sciință și pentru adevĕrata luminare a omenirei, se vĕdŭ adesea răpițĭ cam fără voiă în volbura tulburătóre a ideilorŭ și a simțirilorŭ politice; ba și mai multŭ, ei arŭ fi nesocotițĭ și oropsițĭ de lume décă nu șĭ-ar da cotele cu obștea cea întărîtată séu de pofte ambițiose, seu de nedreptățirĭ asupritóre.

Aceste cugetărĭ ne vinŭ în minte, gândindu-ne la activitatea marelui nostru eruditŭ Timotei Ciparıu.

Noi, ca tótă lumea, l'amŭ lăudatŭ fiindŭ că a fostŭ în viéța sa unŭ mare patriotŭ românŭ, unŭ luptătorŭ agerŭ și devotatŭ causei Românilorŭ de peste Carpațĭ, elŭ, prin valorea și capacitățile sale și chiarŭ prin prestigiulŭ sciinței ce poseda, a rădicatŭ mai susŭ decâtŭ alții stegulŭ naționalităței române; a făcutŭ sĕ rĕsune mai tare decâtŭ orĭ-cine acele cuvinte întăritóre: limba nóstră românéscă a fostŭ sprijinulŭ nostru în trecutŭ, limba nóstră românéscă trîmbițeză astăḑĭ lumei drepturile nóstre; limba nóstră va fi decĭ pururea, și mântuirea și mărirea poporului românŭ!

Vorbindŭ astfelŭ într'unŭ timpŭ când dușmanii interesațĭ la a nóstră nimicire politică tăgăduiau în românime chiarŭ și ființa unei naționalitățĭ particulare și originare, când însășĭ limbei nóstre, acelei pietre unghiulare a extracțiunei latine a nemului românescŭ, 'i se contestau însușirile unei stratificațiunĭ primordiale și compacte, și 'i se arunca cu disprețŭ în față ipotesa că ea este numai o amestecătură informă și străbălată de elementele cele mai eterogene, o corcitură pocită de ḑicerĭ și de forme când slavone orĭ turceșcĭ, când maghiare orĭ greceștĭ, în care abia s'au strecuratu din întâmplare câte-va lepădăturĭ latine pripășite prin noianulŭ poporațiunilorŭ din peninsula Balcanică, — susținêndŭ ḑicemŭ cu tăriă o tesă cu totulŭ contrarie, Timotei Cipariu în modŭ fatalŭ a fostŭ condusŭ de o imperiósă necesitate politică a supune acesteia tótă larga sa erudițiune, tótă minunata pĕtrundere a spiritului sĕu.

Face-i-se-va printr'acésta o imputare?

Noi, aḑĭ, încă abia cutezămŭ a șopti cam pe sub cumpĕtŭ că, în calitatea sa de omŭ de sciințe, ar fi pututŭ face și altfelŭ.

Der óre atuncĭ fost'ar fi acțiunea sa așa de folositóre pentru întărirea și îmbierea spiritului naționalŭ printre soții lui de impilare și de nedreptățirĭ din partea străinilorŭ?

Negreșitŭ că décă Cipariu nu jertfea și dênsulŭ pe altarulŭ gelosului cultŭ reservatŭ exclusivŭ latinismului printre Românĭ, elŭ s'ar fi urcatŭ pe o tréptă mai înaltă în templulŭ seninŭ și ne turburatŭ alŭ sciinței; der, în împrejurările de față, elŭ n'ar mai fi fostŭ unŭ apostolŭ activŭ alŭ credințelorŭ naționale, unŭ luptătorŭ eroicŭ de aceia, carĭ tragŭ în sine arma dușmană ce'i sângeră și'i sfâșie, pentru ca prin sacrificiulŭ lorŭ sĕ asigure viéța și desvoltarea normală a unorŭ mai fericițĭ urmașĭ.

Printr'acéstă imagine credemŭ a fi esplicatŭ cum T. Cipariu, pe care studii fórte tare adâncite în rărunchii

*) Veḑĭ »Gazeta Transilv.« Nr. 216 219 din 1887.—Red.

buna“ într'unŭ lungŭ articulŭ, care ne înfăţişéză o colecţiune de cele mai mari absurdităţĭ, susţine făţişŭ următórele:

„..Trebue sĕ ne exprimămŭ părererea de rĕu faţă cu lipsa de corectitate a colegilorŭ noştri dela „Gazetă«, carĭ au publicatŭ corespondenţa trimisă de d. Cimponeriu, dér au refusatŭ publicarea declaraţiunii, prin care se dă cuvenita reparaţiune pentru cele cuprinse în acea corespondenţă..“

In faţa acestei impertinente afirmărĭ nu mai puteamŭ sta la îndoiélă nicĭ unŭ momentŭ, că avemŭ de a face cu nisce ómenĭ, carĭ alérgă chiar şi la cele mai degrădătóre mijlóce, la minciună chiar, spre a ne calumnia.

Acuma înţelegemŭ de ce în „Tribuna“ s'au publicatŭ totŭ numai scrisorile şi depeşele ómenilorŭ de încredere ai d-lui E. Brote, dér nu şi scrisórea ce a adresat'o Redactorulŭ foii nóstre d-lorŭ I. Preda şi Pompiliu Piposiu, carĭ i-au trimesŭ memorata declaraţiă şi cărora le-a comunicatŭ categoricŭ, *că nu denégă publicarea declaraţiei d-lui Cimponeriu*, ci pretinde numai ca sĕ se adreseze însuşĭ d. Cimponeriu la „Gazetă“ pentru publicarea ei.

Era, credemŭ, lealŭ, corectŭ şi onestŭ ca sĕ se asculte şi partea, care e acusată şi fiindŭ că domnii I. de Preda şi Pompiliu Piposŭ susţinŭ asemenea în „Tribuna“ că Redactorulŭ foii nóstre *„a refusatŭ publicarea actelorŭ alăturate“* de ei, trebue sĕ credemŭ că au procedatŭ în înţelegere şi este la rêndulŭ d-lorŭ ca sĕ ne dovedéscă contrariulŭ, decă vorŭ sĕ trécă ca ómenĭ de onóre.

Câtŭ pentru atitudinea celorŭ dela „Tribuna“ este clarŭ, că după o asemenea procedere a lorŭ faţă cu noi, nu mai putemŭ sta de vorbă cu ei, dér ne sĕmţimŭ datorĭ a revenì, într'unŭ articulŭ separatŭ, asupra intrigelorŭ nedemne şi pĕcătóse ce le ţese acéstă fóiă de lungŭ timpŭ în detrimentulŭ solidarităţii nóstre naţionale.

Advocaţĭ în România. Camera comercială şi industrială din Braşovŭ a ajunsŭ, prin ambasada c. r. din Bucurescĭ, în posesiunea listei numelorŭ acelorŭ advocaţĭ din România, carĭ iau asupră-le a representa partide la judecătoriile române şi carĭ sciu limba francesă orĭ germană. In interesulŭ comercianţilorŭ şi industriaşilorŭ se comunică aci în ordine alfabetică după localitate numele acelorŭ advocaţĭ: In *Berladŭ*: Iancu Sturza, Mitică Dumitru Sturza. In *Botoşanĭ*: A. Simu. In *Brăila:* Aurelŭ Dunca, Ghiţă Dimitrescu, H. Rănişteanu. In *Bucurescĭ*: Dr. Teodor Nica (care tocmai îşĭ construesce casă în Braşovŭ pe dealulŭ străjii), Dr. Titu Maiorescu, Rudolfŭ Orghidanŭ, Dr. Karl Borosnyai, Dr. Adolf Stern. In *Călăraşĭ*: Ilie Stefănescu, Atanasie Stoenescu. In *Caracalŭ*: Ionŭ Marineanu. In *Craiova:* Dr. T. I. Cheţian, Emil Drăgoescu, Augustŭ Peşiacov, Alexandru Nicolaidŭ. In *Focşanĭ*: Dr. George Apostoleanu, Dr. Dumitru Cohanovschi. In *Galaţĭ:* Dumitru Manole, Constantinŭ Şerbescu, M. Bonachi, Ionŭ Vărzariu. In *Iaşĭ:* P. Missir, G. Buicliu sen., G. Buicliu jun., C. N. Aslan, G. Cătănescu, Roiu, N. Drăghicĭ, Mircea, G. Macri, I. Vivoschi, Henopulo, S. Goldenthal. (Se 'nsărcinéză cu representărĭ şi în Romanŭ şi Rĕmnicu-săratŭ.) In *Slatina:* G. Buruti. In *Sulina*: Sergiu Conescu, Aristotele F. Monferato. In *Tulcea:* S. N. Baboianu. In *Turnu-Severinŭ:* Aristidŭ Anastasiu, Franciscŭ Milescu. In *Tutova*: N. Lafari.

Acum o observare. Ca totŭ lucrulŭ ce trece prin mânĭ unguresci, aşa şi lista acesta n'a pututŭ scăpa teaféră de epidemia numită maghiarisare. Aşa pe d-lŭ Nica ilŭ chiamă *Tivadar,* pe d-lŭ Marineanu *János,* pe d-lŭ Peşiacov *Agoston,* pe d-lŭ Apostoleanu *Ggorgy*, pe d-lŭ Vărzaru *János,* pe d-lŭ Buicliu jun. Buicliu *Iffiabb,* pe d. Roiu *Roju,* pe d. Milescu *Ferencz.*

Ei, sĕ mai dică lumea că Ungurii n'au sĕ *civiliseze* Orientulŭ. decă dintr'unŭ condeiu *au civilisatŭ* pe optŭ advocaţĭ din România prin simpla *asiatisare* a numelorŭ lorŭ!

Programa

pentru adunarea materialului literaturei poporale.

(Fine).

31) Ce credinţă are poporulŭ despre curcubeu? Cum îi descântă copii?

32) Ce hoţĭ vestiţĭ au fostŭ pe acolo şi ce legende au rĕmasŭ de ei? Bunăóră ca de Pintea, Cetău etc.

33) Spiriduşulŭ ce este? De unde se capĕtă şi spre ce scopŭ âmblă după elŭ, — cine âmblă?

34) Este pe acolo cunoscută burduhósa? când o facŭ şi cum?

35) Der strigarea peste satŭ cunoscută e? şi când se întêmplă şi cum?

36) Ce vestminte pórtă poporulŭ, de ce colóre parte de parte, care le face însuşĭ şi care le cumpĕră? Descrierea fie-cărei bucăţĭ de vestminte şi a părţilorŭ lorŭ.

37) Căutarea în palmă cum se întêmplă?

38) Ce înţelege poporulŭ sub potcă?

39) Ce obiceiurĭ are poporulŭ la băgatulŭ oilorŭ pe brânză? la băgatulŭ oilorŭ pe lapte?

40) Ce înţelege poporulŭ sub fratele şi sora sorelui? Buriculŭ pămêntului? Riulŭ de rouă?

41) Pentru ce venereză poporulŭ dioa lui Foca? (Filipŭ?)

42) Ce înţelege poporulŭ sub minuneaua? şi ce crede despre ea?

43) Ce crede poporulŭ despre şerpii cei albĭ?

44) Ce înţelege poporulŭ sub cocoşulŭ din pórta raiului?

45) Ce sub legatulŭ bărbaţilorŭ? şi cum se întêmplă acesta?

46) Ce crede poporulŭ despre cocoşii şi mâţii cei negri? Ce despre găinele negre?

47) Ce despre găinele ce cântă cocoşesce?

48) Ce crede poporulŭ despre mórte şi cum şĭ-o închipuesce?

49) Ce înţelege poporulŭ sub lumina sufletului?

50) Ce este lingura milostivelorŭ?

51) Ce este Sorbulŭ şi crângulŭ pămentului?

52) Ce este érba fiarélorŭ şi petra frânturei?

53) Pe unde se aude vorba iezări-te-arŭ şi în ce sensŭ? asemenea: agâmba-te-arŭ?

54) Cum şi când caută comorĭ?

55) Cunoscutŭ e p'acolo Joveiulŭ popii? şi ce este acesta?

Materialulŭ adunatŭ brutŭ, fără picŭ de prelucrare, binevoiescă cei ce se intereseză de literatura poporală, atâtŭ bărbaţĭ câtŭ şi fetele nóstre dela sate, a-lŭ trimite subscrisului, care lucră în companiă cu colegulŭ sĕu Iuliu Bugnariu înv. în Hordacŭ la susŭ amintitulŭ opŭ. Ar fi daună ca materialulŭ acesta scumpŭ sĕ zacă numai în gura poporului, orĭ multŭ sĕ se păstreze împrăştiatŭ prin celea foi şi foiţe; mai bine sĕ-lŭ adunămŭ la unŭ locŭ, ca generaţiunilorŭ viitóre sĕ le servéscă dreptŭ documentŭ despre ceea ce avemŭ astădĭ.

Pĕcatulŭ ar fi şi mai mare, când din vina nóstră s'ar chiar pierde. Bărbaţii altorŭ neamurĭ au scrisŭ despre noi şi datinele nóstre, ér noi fórte puţinŭ; despre miturile ardelenescĭ nu cunoscŭ nicĭ unŭ opŭ în limba română, precând Ungarii au opurile lui Kövári Laszlo, „Erdély földe ritkoságai“ şi „Száz tortenelmi rege«, ér Neamţulŭ Schmidt a scrisŭ „Das Iahr und seine Tage“. Ar fi decĭ timpulŭ sĕ ne apucămŭ şi noi o dată la adunarea şi ordinarea acestorŭ odóre. Decĭ fie bunŭ totŭ Romănulu, după putinţă şi voinţă, a culege astfelŭ de materialŭ, şi până la 1 Aprilie 1888 a-lŭ trimite la stimatorulŭ: *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ,* învĕţătorŭ.

Rodna veche, (O-Radna) Transilvania.*)

DIVERSE.

Prinţulu Bismarck flaşnetarŭ. — In foile englese s'a pututŭ ceti nu de multŭ o istorióră nostimă despre Curtea din Berlinŭ. Prinţulŭ Friedrich Wilhelm, care e acum în etate de cincĭ anì şi odată va purta coróna imperială, şi-a serbatŭ la 6 Maiu jubileulŭ sĕu de légănŭ şi cu acéstă ocasiune a primitŭ dela toţĭ o mulţime de darurĭ. Şi prinţulŭ Bismarck i-a trimesŭ unŭ darŭ alesŭ, unŭ obiectŭ, pe care prinţulŭ celŭ micŭ ilŭ dorea de multŭ, dér i se refusase totdeuna de părintele sĕu, şi anume o flaşnetă mică şi sgomotósă. Peste di, venindŭ însuşĭ cancelarulŭ la palatŭ, prinţulŭ celŭ micŭ îi mulţămì pentru flaşneta cea frumósă, dér se plânse că-i vine prea greu sĕ cânte cu ea şi rugà prea multŭ pe »Nenea Bismarck« sĕ cânte ceva cu flaşneta. Cancelarulŭ se apropia îndată de instrumentŭ şi începu sĕ învêrtéscă. Prinţulŭ celŭ micŭ cu ceilalţĭ copii, plinĭ de bucuriă că acum flaşneta mergea de minune, se puseră a danţa împrejurulŭ cancelarului, care învìrtea sdravănŭ. Acéstă musică şi strigătele vesele ale copiilorŭ atraseră în camera prinţilorŭ pe toţĭ membrii familiei imperiale; aci li-se înfăţişa unu tablou, ce nu l'ar fi inventatŭ fantasia nicĭ unui pictorŭ. Prinţulŭ Wilhelm, tatălŭ, ar fi disŭ în glumă către Bismarck: »Se vede că de pe acum învețĭ pe viitorulŭ impĕratŭ sĕ jóce cum îi cânţĭ«.

Logodnă. — D-lŭ *Mihaiu Cirlea*, reg notarŭ public în Abrudŭ şi d-şora *Zoe Popŭ* din Têrgulŭ Mureşului, fidanţaţĭ. — Sincerile nostre felicitărĭ!

***

Cununiă. — D-lŭ *Aureliu Hulea* şi d-şóra *Maria Boţianu* şĭ-au serbatŭ cununia lorŭ în 30 Octomvre st. n. a. c., în biserica gr. cat. din Barabanţŭ. — Intr'unŭ césŭ bunŭ!

*) Tóte foile de dincóce şi de dincolo de Carpaţĭ suntŭ rugate a publica acestŭ Programŭ invitătorŭ.

I. P. R.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Muresianu.**

---

limbei române trebuia sĕ-lŭ conducă la cea mai dreptă şi mai raţională apreţuire a procesului ei de formaţiune şi a normei ei esenţiale, a statŭ mereu între sale lucrărĭ, totŭ alăturĭ cu strictulŭ adevĕrŭ sciinţificŭ; totŭ însĕ mai aprope de acelŭ adevĕrŭ decâtŭ orĭ-care altulŭ din filologii şi gramaticii compatrioţĭ ai lui.

Ne grăbimŭ a dice că acéstă îngânare a minţilorŭ sale a fostŭ unŭ sacrificiu din partei făcutŭ în modŭ conscientŭ nevoilorŭ politice ale timpului de faţă.

Născutŭ şi crescutŭ în credinţele esclusiviste ale şcólei Românilorŭ ardelenĭ întru ceea ce privesce origina nóstră neîntinatŭ latină, meritulŭ predomnitorŭ alŭ lui Cipariu a fostŭ d'a căuta elŭ mai întâiu sĕ descurce adevĕratele anale ale limbei românescĭ şi sĕ pĕtrundă prefacerile şi desvoltările ei treptate, în decursulŭ timpilorŭ trecuţĭ.

Cei de mai naintea lui, teologii, istoricii şi gramaticii românĭ din Transilvania, toţĭ bărbaţĭ cu multă învĕţătură, der încă şi cu mai multă rîvnă naţională, nu-şĭ închipuise óre odinióră, până în momentulŭ când apărură în cerculŭ sciinţei românescĭ cercetările lingvistice ale lui Cipariu, că nu este nevoiă a se lămuri altfelŭ cunoscinţa şi firea limbei nóstre, decâtŭ punêndŭ'o d'a dreptulŭ în faţa limbei latine şi chiar numai a latinei clasice, din autorii frumóselorŭ epoce ale literaturei romane. Pe nedescălţate ei săreau din timpulŭ lui Cicerone, fie măcarŭ a lui Tacitŭ, până în dilele nóstre, de pe malulŭ chiar alŭ Tibrului până pe alŭ Dunărei; şi puţinŭ le păsa lorŭ de ce va fi fostŭ la mijlocŭ, atâtŭ în spaţiulŭ câtŭ şi în timpulŭ percursŭ. Seu chiar decă, printr'o îngăduiélă cu totulŭ neobicinuită, filologii românĭ ai Ardélului se îndură a împlini acelŭ golŭ, apoi ferescă-i Domnulŭ de a căuta vre-unde-va firea limbei românescĭ de acum câteva sute, séu decimĭ de anĭ de prin vechile bucoavne, zapise, terfeloage şi urice, măzgălite tóte acestea cu urgisitele buche slavonescĭ. Le plăcea mai bine, — şi dreptulŭ lui Dumnedeu era şi mai lesne, — se plăsmuiéscă nişte trepte închipuite prin care limba românéscă a scăpătatŭ dela cea curată şi clasică latină până la o limbă, nu care se vorbeşte astădĭ de către toţĭ Românii d'a rêndulŭ, der care s'ar cuveni, după a lorŭ socotinţă, ca Românii sĕ o vorbéscă. Apoi, cu aceste idei, luândŭ dreptŭ singura şi unică temeliă unŭ dicţionarŭ alŭ limbei clasice latine, ei clădeu pe visate totŭ edificiulŭ unei trecute şi unei viitóre limbe românescĭ.

Acésta este istoria lucrărilorŭ asupra limbei nóstre a întregei vechĭ şcóle filologice din Ardealŭ. Representantulŭ celŭ din urmă şi unulŭ din cei mai energicĭ alŭ ei a fostŭ rĕposatulŭ *A. Treb. Laurianu*, unulŭ din acei rarĭ bărbaţĭ nestrămutaţĭ în ideile şi convingerile lorŭ, muncitorŭ neobositŭ, bătêndŭ mereu cu o mână vêrtósă pétra, dór că o stórce lapte dintr'însa.

Am luptatŭ multŭ şi crâncenŭ în contra sistemei fantastice după care elŭ, în scólă şi în Academiă, voia sĕ croiéscă şi sĕ ticluiéscă limba Românilorŭ; l'a necăjitŭ fórte pe bietulŭ bĕtrânŭ; dér din tóte acele rĕsbóie academice am păstratŭ în mine o adêncă veneraţiune către memoria acelui energicŭ bărbatŭ, care şi în rătăcirile lui sciinţifice, n'avea în vedere decâtŭ neclintita şi nesmintita lui iubire de ţéră şi de poporulŭ românescŭ.

Vĕdă şi studieze cine va avé prisosŭ de răbdare gramatica română a lui Laurianŭ intitulată: *Tentamen Criticum in originem, derivationem et formam Linquae romanae in utraque Dacia vigentis vulgo Valachicae*, tipărită în 1840 la Viena; resfoiéscă cine n'are altceva mai folositorŭ de făcutŭ voluminósele două tomurĭ din *Proiectulŭ de Dicţionarŭ alŭ Societăţii Academice române* lucrată în cursŭ de dece anĭ cu o eroică stăruinţă de bĕtrânulŭ Laurianŭ şi de adeptulŭ sĕu rĕposatulŭ Ioanŭ Maximŭ, care „sĕrmanulŭ“ devenise unŭ adevĕratŭ energumen alŭ acelorŭ rătăcirĭ; şi nu va trebui multŭ timpŭ cetitorului ca sĕ se încredinţeze că tótă sistema e întocmită pentru trecutŭ din rosturĭ neaudite vre-odinióră pe pĕmêntŭ, ér pentru viitorŭ dintr'o stângace galvanisare a limbei clasicilorŭ latinĭ.

(Va urma.)

Cursulu la bursa de Viena
din 31 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aură 5%	99 80	Bonurĭ croato-slavone	104 25
Rentă de hârtiă 5%	86.70	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 72	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinuluĭ	123 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	89 35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50	Renta de arg. austr.	82 60
Bonurĭ rurale ungare	103.70	Renta de aurŭ austr.	111 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40	Losurile din 1860	135 25
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.40	Acțiunile băncei austro-ungare	887 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—	Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncei de creditŭ austr.	283 70
		Argintulŭ —.— Galbinĭ impărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9 93
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61 40
		Londra 10 Livres sterlinge	125 50

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 14 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93½	9.½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» » » (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15 —
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ
din 1 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.63	Vênd.	8.66
Argint românescŭ	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9 89	»	9 93
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.21	»	10.25
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
» » » 5%	»	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 ore 01 minută diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ accelceratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute inainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute sera.

2. Dela Bucurescĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ accelceratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rêșnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 ore după amedĭ.
c) „ „ în *Secuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêșnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 ore inainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Secuime* la Brașovŭ: 6 óre sera
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 ore 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.